

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 11 grudnia 2019 r.

BZ-BOL.431.23.2019.AS

Pan
Kazimierz Bogucki
Starosta Powiatu Górowskiego
Szef Obrony Cywilnej Powiatu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE
po przeprowadzonej kontroli dotyczącej realizacji zadań z zakresu obrony cywilnej
i ochrony ludności przez Starostwo Powiatowe w Górze

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2011 r., nr 185, poz. 1092, z późn. zm.), art. 17 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1541, z późn. zm.), § 4 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850) oraz Zarządzenia nr 286 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 21 października 2016 r. w sprawie kontroli realizowanych przez Wojewodę Dolnośląskiego, w dniach 13 – 15 listopada 2019 r. zespół kontrolny Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Starostwie Powiatowym w Górze, z siedzibą w Górze przy ul. Mickiewicza 1, w Biurze Zarządzania Kryzysowego.

Celem kontroli było dokonanie oceny przygotowania i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej i ochrony ludności wykonywanych przez Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego (zwanego dalej Szefem OCP). Kontrolę odnotowano w książce kontroli Starostwa Powiatowego w Głogowie pod pozycją nr 3.

Ustalenia zawarte w niniejszym dokumencie oparto o analizę przedłożonych do kontroli dokumentów w siedzibie kontrolowanego, materiałów własnych Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego DUW we Wrocławiu, jak również uzyskanych odpowiedzi i wyjaśnień pracownika Starostwa Powiatowego w Górze i pracowników losowo kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego powiatu górowskiego. Podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych dokonano oględziny magazynu przeciwpowodziowego oraz obrony cywilnej.

I. Informacje ogólne

1. Skład zespołu kontrolnego

1.1. Przewodniczący zespołu:

Aneta Sieminiak – Inspektor wojewódzki w Oddziale Bezpieczeństwa i Ochrony Ludności, w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli problemowej nr 42/2019¹;

1.2. Członek zespołu kontrolnego:

Grzegorz Szulc – Inspektor wojewódzki w Oddziale Bezpieczeństwa i Ochrony Ludności, w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli problemowej nr 43/2019²;

1.3. Członek zespołu kontrolnego:

Lesław Kalamarz – Inspektor wojewódzki w Oddziale Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego, w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli problemowej nr 44/2019³.

Kontrolujący złożyli Szefowi Obrony Cywilnej Województwa (zwanego dalej Szefem OCW) stosowne oświadczenia o nie istnieniu okoliczności uzasadniających wyłączenie ich z toku przedmiotowej kontroli⁴.

2. Okres objęty kontrolą

Kontrola obejmowała okres: 1.01.2016 r. – 12.11.2019 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję Starosty Powiatu Górowskiego - Szefa Obrony Cywilnej Powiatu pełnili:

2.1. od 15 grudnia 2014 r. do 19 marca 2019 r. – Piotr Wołowicz⁵;

2.2. od 19 marca 2019 r. do – nadal Kazimierz Bogucki⁶.

Powiat działa na podstawie Statutu Powiatu Górowskiego stanowiącego załącznik nr 1 do Uchwały nr I/XXXVII/02 Rady Powiatu Góra z dnia 14 marca 2002 r. w sprawie Statutu Powiatu Górowskiego, ze zmianami⁷. Strukturę organizacyjną Urzędu określa Regulamin organizacyjny Starostwa Powiatowego w Górze – załącznik do Uchwały Zarządu Powiatu Górowskiego nr 56/2018 z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Górze⁸.

¹ Dowód akta kontroli, Upoważnienie nr 42/19 z dnia 28 października 2019 r. (sygn. upoważnienia: BZ-BOL.0030.42.2019).

² Dowód akta kontroli, Upoważnienie nr 43/19 z dnia 28 października 2019 r. (sygn. upoważnienia: BZ-BOL.0034.43.2019).

³ Dowód akta kontroli, Upoważnienie nr 44/19 z dnia 28 października 2019 r. (sygn. upoważnienia: BZ-BOL.0035.44.2019).

⁴ Dowód akta kontroli, Oświadczenia zespołu kontrolnego o nie istnieniu okoliczności uzasadniających wyłączenie ich z toku przedmiotowej kontroli.

⁵ Dowód akta kontroli, Uchwała nr I/3/2014 Rady Powiatu Górowskiego z dnia 15 grudnia 2014 r. oraz Uchwała nr I/3/2018 Rady Powiatu Górowskiego z dnia 20 listopada 2018 r. w sprawie wyboru Starosty Górowskiego.

⁶ Dowód akta kontroli, Uchwała nr VI/45/2019 Rady Powiatu Górowskiego z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie wyboru Starosty Górowskiego.

⁷ Dowód akta kontroli, Uchwały nr I/XXXVII/02 Rady Powiatu Góra z dnia 14 marca 2002 r. w sprawie Statutu Powiatu Górowskiego zmieniony uchwałą nr III/19/2018 Rady Powiatu Górowskiego z dnia 20 grudnia 2018 r.

⁸ Dowód akta kontroli, Regulamin organizacyjny Starostwa Powiatowego w Górze - Załącznik do Uchwały nr 56/2018 Zarządu Powiatu Górowskiego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Górze.

3. Zakres kontroli:

Zakres kontroli⁹ obejmował zagadnienia z zakresu obrony cywilnej i ochrony ludności realizowanych przez Szefa OCP, w szczególności:

- 3.1. Dokonywanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej.
- 3.2. Opracowywanie i opiniowanie planów obrony cywilnej.
- 3.3. Opracowywanie i uzgadnianie planów działania.
- 3.4. Organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej.
- 3.5. Organizowanie szkolenia ludności w zakresie obrony cywilnej.
- 3.6. Przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach.
- 3.7. Tworzenie i przygotowanie do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej.
- 3.8. Przygotowanie i organizowanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze.
- 3.9. Planowanie i zapewnienie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności.
- 3.10. Planowanie i zapewnienie ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem.
- 3.11. Planowanie i zapewnienie ochrony oraz ewakuacji dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem.
- 3.12. Wyznaczanie zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz nadzorowanie przygotowania tych zakładów do niesienia tej pomocy.
- 3.13. Zapewnienie dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urządzeń specjalnych do likwidacji skażeń i do celów przeciwpożarowych.
- 3.14. Zaopatrywanie organów i formacji obrony cywilnej w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej, a także zapewnienia odpowiednich warunków przechowywania, konserwacji, eksploatacji, remontu i wymiany tego sprzętu, środków technicznych oraz umundurowania.
- 3.15. Integrowanie sił obrony cywilnej oraz innych służb, w tym sanitarno-epidemiologicznych i społecznych organizacji ratowniczych do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska.
- 3.16. Opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej i mających wpływ na realizację zadań obrony cywilnej.
- 3.17. Inicjowanie działalności naukowo-badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej.
- 3.18. Współpraca z terenowymi organami administracji wojskowej.
- 3.19. Opracowanie informacji dotyczących realizowanych zadań.
- 3.20. Kontrolowanie przygotowania formacji obrony cywilnej i ratowników do prowadzenia działań ratowniczych.

⁹ Dowód akta kontroli, Program kontroli w Starostwie Powiatowym w Górze.

3.21. Ustalenie wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej.

3.22. Przygotowanie i zapewnienie niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych.

4. Wynik analizy przedkontrolnej

Przedmiotowa kontrola w Starostwie Powiatowym w Górze była pierwszą kontrolą w trybie zwykłym z tematyki obrony cywilnej.

II. Ustalenia

1. Dokonywanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej.

W kontrolowanym okresie Szef OCP przedkładał Szefowi OCW oceny stanu przygotowań obrony cywilnej powiatu, o których mowa w § 3 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin oraz zgodnie z *Wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie opracowywania oceny stanu przygotowań ochrony ludności i obrony cywilnej w województwach*¹⁰. Przekazane oceny za lata 2016 - 2018 opracowano w oparciu o dane przesłane przez szefów obrony cywilnej gmin.

2. Opracowywanie i opiniowanie planów obrony cywilnej.

Szef OCP opracował Plan Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego w 2001 r., jako dokument niejawnny o klauzuli poufnej. Aktualnie dokument posiada klauzulę zastrzeżone.

W odniesieniu do opiniowania planów obrony cywilnej przez Szefa OCP ustalono, że wszystkie gminy wykonały plany OC. Podstawą prawną do ich opracowania były *wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego z dnia 22 października 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych zasad opracowania planów obrony cywilnej gmin powiatu górowskiego*¹¹. W wyniku kontroli stwierdzono, że plany obrony cywilnej gmin wykonano w 2013 roku. Jako dowód kontrolowana jednostka przedstawiła plany OC gmin - Góra i Wąsosz¹². Z przeprowadzonych ustaleń z Kierownikiem Biura Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Górze wynika, że wszystkie gminy na administrowanym terenie dokonują na bieżąco aktualizacji swoich planów.

Należy stwierdzić, że Szef OCP uzgodnił gminne plany OC, jednak jest to niezgodne z § 3, pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa OC kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin oraz *Wytycznych Wojewody Dolnośląskiego – Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad opracowania planów obrony cywilnej powiatów*. Zgodnie z wyżej przywołanym rozporządzeniem szef obrony cywilnej powiatu, w ramach swojego zakresu działania, opiniuje plany obrony cywilnej.

¹⁰ Dowody potwierdzające powyższy stan faktyczny, znajdują się w systemie EZD: Dowód plik: BZ-BOL.644.6.2019, e-mail ws. Oceny stanu przygotowań OC powiatu górowskiego za 2018 rok.

¹¹ Dowód akta kontroli, wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego z dnia 22 października 2012 roku ws. określenia szczegółowych zasad opracowania planów obrony cywilnej gmin powiatu górowskiego.

¹² Dowód akta kontroli, strony tytułowe Planu Obrony Cywilnej Gminy Góra oraz Planu Obrony Cywilnej Gminy Wąsosz.

Mając powyższe na uwadze, działalność kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie oceniono **pozytywnie z uchybieniami** dotyczącymi braku zaopiniowania gminnych planów OC.

3. Opracowywanie i uzgadnianie planów działania.

Na przestrzeni badanego okresu stwierdzono, że Szef OCP corocznie opracowywał *Plan działania w zakresie obrony cywilnej powiatu górowskiego* i przedstawiał dokument do uzgodnienia Wojewody Dolnośląskiego¹³. Powyższa czynność w sferze uzgodnień planów działania w zakresie obrony cywilnej szefów obrony cywilnej gmin¹⁴ nie była przeprowadzana przez Szefa OCP na administrowanym terenie, o czym mowa w § 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin.

Mając powyższe na uwadze, działalność kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami** dotyczącymi braku dokonywania uzgodnień planów działania przez Szefa OCP.

4. Organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej.

W kontrolowanym okresie na terenie powiatu górowskiego Szef OCP, który jest odpowiedzialny za organizację i koordynację szkoleń oraz ćwiczeń z zakresu ochrony ludności, nie planował i nie organizował żadnych przedsięwzięć z tym związanych. Przedłożona przez Starostwo dokumentacja dotyczyła wyłącznie szkoleń przeprowadzonych przez inne podmioty, w tym - powiatową administrację zespoloną (KP PSP) lub Jednostkę Wojskową nr 3444 z Głogowa.

Mając powyższe na uwadze, działalność kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami** dotyczącymi braku organizowania i koordynowania szkoleń i ćwiczeń obrony cywilnej przez Szefa OCP.

5. Organizowanie szkolenia ludności w zakresie obrony cywilnej.

W kontrolowanym okresie Szef OCP organizował przedsięwzięcia w zakresie szkolenia ludności w przedmiocie ochrona ludności i obrona cywilna poprzez rozpowszechnianie wiedzy na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Górze, w zakładce Biuro Zarządzania Kryzysowego, w temacie *Zasady postępowania w sytuacjach zagrożeń, Regionalny System Ostrzegania – RSO, Telefony alarmowe oraz Pomocne linki – bezpieczeństwo*¹⁵ oraz w gablotach ogłoszeniowych urzędu.

6. Przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach.

W toku prowadzonej kontroli stwierdzono, że Starosta Górowski przygotował i zapewnił działanie systemu wykrywania i alarmowania oraz wczesnego ostrzegania o zagrożeniach. W 2011 r. wydał *Zarządzenie nr 10/2011 z dnia 17 marca 2011 r.*

*w sprawie przygotowania i zapewnienia działania powiatowego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz powiatowego systemu wykrywania i alarmowania*¹⁶.

Ponadto, jako załącznik zarządzenia, wydał *Wytyczne w sprawie przygotowania i zapewnienia działania powiatowego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach*

¹³ Dowód akta kontroli, Plan działania w zakresie obrony cywilnej Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego na rok 2019.

¹⁴ Dowód akta kontroli, Plan działania w zakresie obrony cywilnej Szefa Obrony Cywilnej Gminy Góra na rok 2019 oraz Plan działania w zakresie obrony cywilnej Szefa Obrony Cywilnej Gminy Wąsosz na rok 2019.

¹⁵ Dowód akta kontroli, Zdjęcie strony internetowej Starostwa Powiatowego w Górze.

¹⁶ Dowód akta kontroli, Zarządzenie nr 10/2011 Starosty Górowskiego z dnia 17.03.2011 r. w sprawie przygotowania i zapewnienia działania powiatowego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz powiatowego systemu wykrywania i alarmowania.

oraz powiatowego systemu wykrywania i alarmowania w celu uszczegółowienia zadań poszczególnych podmiotów w systemie SWA oraz SWO.

W wyniku kontroli ustalono, że wszelkie treningi w powiecie były organizowane nie z inicjatywy Szefa OCP, a na podstawie wydanych zarządzeń Wojewody Dolnośląskiego¹⁷. Co więcej, ponownie wskazano formę aktualizacji bazy danych sił i środków - *Systemu Ostrzegania, Alarmowania i Informowania Województwa Dolnośląskiego* w zakresie aktualizacji lokalizacji syren na terenie powiatu górowskiego.

7. Tworzenie i przygotowanie do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej.

W okresie objętym kontrolą Szef OCP nie tworzył i nie przygotowywał do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej na administrowanym terenie. Podmioty ratownicze funkcjonujące na obszarze powiatu realizują zadania statutowe z wykorzystaniem środków własnych oraz zasadami współdziałania podmiotów ujętych w *Planie Zarządzania Kryzysowego Powiatu Górowskiego* oraz *Planie Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego*.

Mając powyższe na uwadze, działalność kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami** dotyczącymi tworzenia i przygotowania do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej.

8. Przygotowanie i organizowanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze.

Szef OCP posiada rozwiązania w zakresie organizacji ewakuacji/przyjęcia ludności, które stanowią elementy *Planu Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego*, *Planu Zarządzania Kryzysowego Powiatu Górowskiego* oraz *Planu Operacyjnego Ochrony Przed Powodzią w Powiecie Górowskim*¹⁸.

W wyniku kontroli stwierdzono, że w Starostwie, w planowaniu ewakuacji ludności w *Planie zarządzania kryzysowego powiatu górowskiego* (pkt 5 *Organizacja ewakuacji z obszarów zagrożonych*) przyjęto następujące założenie cyt. *Starosta nie zarządza ewakuacji w sytuacjach kryzysowych. Może udzielić wsparcia Wojewodzie lub wójtowi/burmistrzowi w sytuacjach:*

- a) *wystąpienia zdarzeń radiacyjnych na podstawie rozporządzenia wprowadzającego działania interwencyjne, wsparcie wojewody;*
- b) *wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji mieszkańców gminy, zostało wydane zarządzenie przez wójta/burmistrza w zakresie ewakuacji*¹⁹.

Wyżej wymienione założenie pozostaje w sprzeczności z rozwiązaniami ujętymi w *Instrukcji w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia*, które zostały wydane, jako załącznik do *Wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 17 października 2008 r. w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia*. Przytoczone zapisy również nie mają zastosowania do ewakuacji ludności na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub wojny.

¹⁷ Dowód akta kontroli, Kopia strony internetowej Powiatu Górowskiego o informacji o planowanym treningu systemu powszechnego ostrzegania, Tabela – sprawozdanie z treningu systemu wczesnego ostrzegania 1 sierpnia 2019 r. w powiecie górowskim, Pismo znak BZK.5534.01.2019 z dnia 2.08.2019 r.. Szefa Obrony Cywilnej Gminy Góra o przeprowadzonym treningu systemu wczesnego ostrzegania za pomocą syren alarmowych oraz Sprawozdanie Gminy Niechlów oraz Jemielno z treningu wczesnego ostrzegania w dniu 1.08.2019 r.

¹⁸ Dowód akta kontroli, wyciąg z Planu operacyjnego ochrony przed powodzią powiatu górowskiego.

¹⁹ Dowód akta kontroli, wyciąg z Planu zarządzania kryzysowego powiatu górowskiego, pkt 5 Organizacja ewakuacji z obszarów zagrożonych.

W związku z powyższym, brak aktualnych rozwiązań w zakresie ewakuacji ludności, zwierząt i mienia III stopnia jest niewypełnieniem zadań nałożonych na Szefa OCP, który odpowiada za przygotowanie i organizowanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia na znacznym obszarze.

Mając powyższe na uwadze, działalność kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami** dotyczącymi braku aktualizacji powiatowych planów.

9. Planowanie i zapewnienie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności.

W okresie objętym kontrolą, Szef OCP zaplanował środki transportowe, warunki bytowe na wypadek ewakuowania ludności w ramach *Planu Operacyjnego Ochrony przed Powodzią Powiatu Górowskiego*²⁰. Szczegółowe dane dotyczące ewakuacji, w tym liczby ludności, miejsc zastępczego zakwaterowania, środków transportowych itp. ujęto w wyżej wymienionym dokumencie.

10. Planowanie i zapewnienie ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem.

Szef OCP w *Planie Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego* zaplanował czynności w zakresie ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz. W tym obszarze Szef OCP, w ramach organizowanych posiedzeń Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego²¹ oraz Komisji Bezpieczeństwa i Porządku²², współpracuje z właściwymi służbami i inspekcjami.

11. Planowanie i zapewnienie ochrony oraz ewakuacji dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem.

Zgodnie z § 3 pkt 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin Szef OCP planuje i zapewnia ochronę oraz ewakuację dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem. W związku z powyższym, poddano ocenie *Plan ochrony zabytków powiatu górowskiego na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych*, który został opracowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r. nr 212, poz. 2153). Przedmiotowy dokument został wykonany w 2006 roku i uzgodniony, z upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego, przez Dyrektora WBIZK oraz z Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków we Wrocławiu. W kontrolowanym okresie Plan był aktualizowany w 2018 roku. Układ i treść tego dokumentu, wraz z załączonymi mapami rozmieszczenia zabytków w gminach, nie budzą zastrzeżeń²³.

²⁰ Dowód akta kontroli, wyciąg z Planu operacyjnego ochrony przed powodzią powiatu górowskiego;

²¹ Dowód akta kontroli, Zarządzenie nr 16/08 Starosty Górowskiego z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie powołania i organizacji Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Górze.

²² Dowód akta kontroli, Zarządzenie nr 33/2018 Starosty Górowskiego z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa i Porządku oraz Sprawozdanie nr 1/2018 Starosty Górowskiego z dnia 15 marca 2018 r. z działalności Komisji Bezpieczeństwa i Porządku w 2017 r.

²³ Dowód akta kontroli, strona tytułowa oraz arkusz aktualizacji „Planu ochrony zabytków powiatu górowskiego na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”;

12. Wyznaczenie zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielenia pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz nadzorowanie przygotowania tych zakładów do niesienia tej pomocy.

Szef OCP oświadczył, że aktualnie Powiat realizuje *Program naprawczy dla Powiatu Górowskiego*²⁴, który obliguje do wprowadzenia działań naprawczych wraz z harmonogramem ich wprowadzania oraz uzasadnieniem podejmowanych działań m.in. w zakresie restrukturyzacji Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ), a który na przestrzeni lat generował znaczne straty oraz ogromne zadłużenie powiatu. W wyniku podjętych działań oraz poprawy sytuacji finansowej Rada Powiatu Górowskiego Uchwałą XXXIX/176/10 z dnia 28 maja 2010 r. postanowiła o likwidacji SP ZOZ w Górze. Likwidacja podmiotu leczniczego nastąpiła z dniem 30 czerwca 2011 r., w tym poprzez wykreślenie szpitala z rejestru zakładów opieki zdrowotnej prowadzonej przez Wojewodę Dolnośląskiego. Tym samym, szpitalna opieka zdrowotna mieszkańców powiatu została powierzona Powiatowemu Centrum Opieki Zdrowotnej w Górze sp. z o. o., który został powołany Uchwałą nr XI/61/03 Rady Powiatu Górowskiego w dniu 23 grudnia 2003 r., a następnie inwestorowi zewnętrznemu, któremu Powiat postanowił sprzedać 100% udziałów zgodnie z Uchwałą nr XIX/123/12 z 21 września 2012 r. w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziałów Powiatowego Centrum Opieki Zdrowotnej w Górze sp. z o. o. z siedzibą w Górze, i zobowiązał do prowadzenia działalności udzielania świadczeń leczenia szpitalnego przez okres, co najmniej 10 lat. Kolejny podmiot również nie realizował statutowych zadań.

Trudna sytuacja finansowa Powiatu i realizacja planu przedsięwzięć naprawczych przyczyniła się do podjęcia przez Szefa OCP szeregu rozmów z ościennymi powiatami powiatu górowskiego (m.in. powiatem rawickim i leszczyńskim) w celu zapewnienia mieszkańcom powiatu górowskiego podstawowych potrzeb w zakresie zapewnienia podstawowej opieki medycznej. Powyższe działania stanowią w większej mierze ustne, a nie formalne²⁵ uzgodnienia z kierownictwem zakładów opieki zdrowotnej.

Wyjaśnienia podmiotu kontrolowanego:

„W aktualnej sytuacji Powiatu realizacja ustawowych zadań m.in. w zakresie ochrony zdrowia i zapewnienia dostępności do usług medycznych dla jego mieszkańców stanowi dla Szefa OCP cel nadrzędny. W związku z powyższym, Szef OCP prowadzi szereg rozmów i uczestniczy w wielu spotkaniach m.in. z przedstawicielami Dolnośląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia, Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu oraz z Wojewodą Dolnośląskim w zakresie uruchomienia w powiecie całodobowego ambulatorium”.

13. Zapewnienie dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urzędów specjalnych do likwidacji skażeń i do celów przeciwpożarowych.

Szef OCP w ostatniej ocenie stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej w powiecie górowskim przesłał stan zaopatrzenia ludności w wodę. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. Powiat Górowski posiada na swoim terenie 11 ujęć wodnych, w tym 10 podziemnych oraz 1 powierzchniowe, oraz 66 szt. studni

²⁴ Dowód akta kontroli, kopia załącznika nr 1 do Uchwały nr IV/15/2015 Rady Powiatu Górowskiego z dnia 29 stycznia 2015 r. Program Naprawczy dla Powiatu Górowskiego.

²⁵ Dowód akta kontroli, Porozumienie w sprawie wykonywania usługi stwierdzenia zgonu i jego przyczyny oraz wystawienia karty zgonu na terenie Powiatu Górowskiego.

awaryjnych. Zgodnie z przedmiotową oceną cyt. *studnie publiczne i zakładowe (w tym studnie rezerwowe ujęć wodociągowych spełniające wymóg zasilania z zespołu prądotwórczego) oraz wyznaczone studnie prywatne w warunkach wystąpienia sytuacji kryzysowej będą ogólnodostępne; źródła wody do zaopatrzenia ludności (...) stanowiąc będą również zbiorniki wody czystej w układach wodociągowych*²⁶.

14. Zaopatrywanie organów i formacji obrony cywilnej w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej, a także zapewnienia odpowiednich warunków przechowywania, konserwacji, eksploatacji, remontu i wymiany tego sprzętu, środków technicznych oraz umundurowania.

W okresie objętym kontrolą stwierdzono, że Szef OCP nie utworzył formacji obrony cywilnej i w związku z tym nie zaopatrywał ich w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej. Realizowany przez Powiat Górowski program naprawczy obligował jednostkę samorządu terytorialnego do podjęcia działań restrukturyzacyjnych w obszarze bieżącej działalności m.in. do ograniczenia wszelkiego rodzaju wydatków na gospodarkę materiałową²⁷. Szef OCP dysponuje niewielkim magazynem sprzętu przeciwpowodziowego oraz obrony cywilnej²⁸ i zapewnia jego bieżącą konserwację oraz inwentaryzację.

15. Integrowanie sił obrony cywilnej oraz innych służb, w tym sanitarno-epidemiologicznych i społecznych organizacji ratowniczych do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska.

W toku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że Szef OCP w okresie objętym kontrolą, w ramach koordynacji działań w przypadku wystąpienia zdarzeń nadzwyczajnych w powiecie, integrował podmioty²⁹ z nim współdziałające m.in. w zakresie udziału w posiedzeniach PZZK w celu dokonywania oceny ryzyka występowania zagrożeń na terenie powiatu jak również w udziale w Komisji Bezpieczeństwa i Porządku powołanej przez Starostę Górowskiego³⁰ do realizacji zadań dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na administrowanym terenie.

16. Opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej i mających wpływ na realizację zadań obrony cywilnej.

W czasie prowadzonej kontroli ustalono, że Szef OCP nie opiniował projektów aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej i mających wpływ na realizację zadań obrony cywilnej na administrowanym terenie.

17. Inicjowanie działalności naukowo-badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej.

Szef OCP nie inicjował działalności naukowo - badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej na administrowanym terenie.

²⁶ Dowody potwierdzające powyższy stan faktyczny, znajdują się w systemie EZD: Dowód plik: BZ-BOL.644.6.2019, e-mail ws. Oceny stanu przygotowań OC powiatu górowskiego za 2018 rok;

²⁷ Dowód akta kontroli,

²⁸ Dowód akta kontroli, Zdjęcia Magazynu przeciwpowodziowego oraz obrony cywilnej.

²⁹ Dowód akta kontroli, Umowa o współpracę nr 1/2017 z dnia 21.06.2017 r. w zakresie przywracania bezpieczeństwa drogowego oraz doprowadzenia stanu czystości dróg po zaistniałym zdarzeniu drogowym zawarta pomiędzy Spółką z o. o. Euro-Strada a Powiatem Górowskim.

³⁰ Dowód akta kontroli, Zarządzenie nr 33/2018 Starosty Górowskiego z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa i Porządku oraz Sprawozdanie nr 1/2018 Starosty Górowskiego z dnia 15 marca 2018 r. z działalności Komisji Bezpieczeństwa i Porządku w 2017 r.

18. Współpraca z terenowymi organami administracji wojskowej.

W czasie kontroli Szef OCP oświadczył, że współpracuje z terenowymi organami administracji wojskowej³¹. Współpraca między podmiotami nie jest jednak formalnie unormowana w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej.

19. Opracowanie informacji dotyczących realizacji zadań.

W badany okresie Szef OCP wywiązywał się z opracowania dla Wojewody Dolnośląskiego – Szefa Obrony Cywilnej Województwa informacji i sprawozdań ze stanu realizacji zadań na administrowanym terenie, w tym realizacji wytycznych do działalności w dziedzinie obrony cywilnej³²

20. Kontrolowanie przygotowania formacji obrony cywilnej i ratowników do prowadzenia działań ratowniczych.

Nie podejmowano przedsięwzięć z uwagi na brak formacji obrony cywilnej na terenie powiatu głogowskiego.

21. Ustalenie wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej.

Szef OCP nie przedstawił dowodu, w jaki sposób ustala *Wykaz instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu górowskiego, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie OC*. W związku z powyższym, brak przedmiotowego wykazu jest niewypełnieniem zadań nałożonych na Szefa OCP zgodnie z zapisem § 3 pkt 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin. Ponadto, brak ten skutkuje tym, że nie opracowano na szczeblu powiatowym kart realizacji zadań obrony cywilnej dla podmiotów realizujących zadania OC, co z kolei jest zaleceniem określonym w *Wytycznych Wojewody Dolnośląskiego – Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad opracowania planów obrony cywilnej powiatów*.

Mając powyższe na uwadze, działalność kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie **oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami** dotyczącymi braku wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców (...) do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej oraz opracowania kart realizacji zadań obrony cywilnej.

22. Przygotowanie i zapewnienie niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych.

Z przedłożonej dokumentacji wykazano lokalizacje 4 zakładów pogrzebowych przewidzianych do realizacji w/w zadania na terenie powiatu górowskiego³³.

³¹ Dowód akta kontroli, Pismo Dowódcy Jednostki Wojskowej nr 3444 z dnia 2.08.2018 r. w sprawie notatki z podsumowania ćwiczeń kryzysowych z udziałem terenowych organów administracji publicznej.

³² Dowód akta kontroli, Realizacja wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 20 listopada 2017 r. do działalności w dziedzinie obrony cywilnej w 2018 r. na obszarze województwa dolnośląskiego.

³³ Dowód akta kontroli, wykaz zakładów pogrzebowych na terenie powiatu górowskiego;

III. Podsumowanie

1. Ocena skontrolowanej działalności

Po dokonaniu analizy merytoryczno-formalnej dokumentacji i udostępnionych materiałów, ustaleń zespołu kontrolnego, ocenie zadań zrealizowanych i niezrealizowanych w badanym okresie, w tym podjętych działań planistyczno – organizacyjnych z zakresu obrony cywilnej ujętych w § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850) przygotowanie i realizację przedsięwzięć obrony cywilnej w Starostwie Powiatowym w Górze **oceniam – pozytywnie z nieprawidłowościami.**

2. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

W wyniku kontroli stwierdzono, że Szef OCP nie w pełni wypełniał zadania określone w § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin, co skutkowało powstaniem następujących uchybień i nieprawidłowości:

- 2.1. Nie dokonał aktualizacji *Planu Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego* w oparciu o zapisy *Wytycznych Wojewody Dolnośląskiego – Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad opracowania planów obrony cywilnej powiatów.*
- 2.2. Nie opiniował gminnych planów obrony cywilnej oraz nie uzgadniał gminnych planów działania w zakresie obrony cywilnej.
- 2.3. W kontrolowanym okresie nie organizował i nie koordynował żadnych szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej w powiecie, a także nie inicjował treningów w ramach SWO i SWA.
- 2.4. Nie utworzył formacji obrony cywilnej do prowadzenia akcji ratunkowych w obiektach i rejonach, w których znajduje się poszkodowana ludność.
- 2.5. Nie ustalił wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej, nie określił dla nich zadań, nie opracował kart realizacji zadań obrony cywilnej, co więcej, nie usankcjonował współpracy z nimi.
- 2.6. Nie zaktualizował *Planu Zarządzania Kryzysowego Powiatu Górowskiego* w oparciu o zapisy *Zaleceń Wojewody Dolnośląskiego do powiatowych planów zarządzania kryzysowego, które zostały wdrożone w życie Zarządzeniem nr 48 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie wydania starostom zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego.*

Wskazane uchybienia i nieprawidłowości mogą wpływać na efektywność ochrony ludności Powiatu, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanej ludności w czasie kryzysu i wojny oraz na współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków w czasie pokoju i podwyższonych stanów gotowości obronnych państwa.

3. Zalecenia lub wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Szef Obrony Cywilnej Województwa, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2011 r. nr. 185, poz. 1092, z późn. zm.), wnosi o:

- 3.1. Opracowanie harmonogramu realizacji wniosków oraz zaleceń pokontrolnych i przesłanie do Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.
- 3.2. Rozważenie dokonania zmian w strukturze organizacyjnej Biura Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Górze – zwiększenie obsady etatowej, w celu właściwego zabezpieczenia realizacji zadań postawionych przed Szefem OCP.
- 3.3. Dokonanie aktualizacji podstawowych dokumentów planistycznych do wymogów i trendów określonych w ww. zaleceniach i wytycznych Wojewody Dolnośląskiego w zakresie ochrony ludności i zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w powiecie, w tym skorelowanie ich zapisów, tj.:
 - *Planu Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego*;
 - *Planu Ewakuacji, Przyjęcia Ludności, Zwierząt i Mienia III Stopnia Powiatu Górowskiego*;
 - *Planu Zarządzania Kryzysowego Powiatu Górowskiego*.
- 3.4. Ustalenie wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu górowskiego, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej oraz określenie dla nich zadań.
- 3.5. Podjęcie współpracy z wyżej wymienionymi podmiotami w temacie opracowania kart realizacji zadań obrony cywilnej do *Planu Obrony Cywilnej Powiatu Górowskiego*, o czym mowa w § 5 wytycznych Wojewody Dolnośląskiego – Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad opracowania planów obrony cywilnej powiatów.
- 3.6. Planowanie i przeprowadzanie dla szefów obrony cywilnej gmin, a także podmiotów współdziałających w realizacji zadań z zakresu obrony cywilnej, cyklu szkoleń, treningów w ramach SWO i SWA oraz praktycznych ćwiczeń z zakresu obrony cywilnej.
- 3.7. Powołanie formacji obrony cywilnej powiatu, zgodnie z § 3 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działań Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850).
- 3.8. Rzetelne prowadzenie analizy oraz weryfikacji danych otrzymanych z terenu gmin na administrowanym terenie w zakresie obrony cywilnej i przekazywanie do Szefa OCW.
- 3.9. Sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań szefów obrony cywilnej gmin, w tym podjęcie czynności w zakresie dokonania uzgodnień planów działania w zakresie obrony cywilnej oraz opiniowania planów obrony cywilnej.
- 3.10. Dokumentowanie współpracy władz samorządowych z podmiotami realizującymi zadania na rzecz Szefa OCP oraz lokalnej społeczności.

4. Termin złożenia informacji o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków

Na podstawie art. 17 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1541, z późn. zm.), w związku z § 1 i § 2 pkt 11 rozporządzenia Rady Ministrów z 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850) oraz w oparciu o art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2011 r. nr 185, poz. 1092, z późn. zm.), proszę o złożenie informacji do Szefa Obrony Cywilnej Województwa **do dnia 31 stycznia 2020 r.** o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Rafał Wąsikowski
DYREKTOR BIURZA
Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego

